

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 17 grudnia 2020 r. *

Odesłanie prejudycjalne – Rolnictwo – Ochrona oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych – Rozporządzenie (WE) nr 510/2006 – Rozporządzenie (UE) nr 1151/2012 – Artykuł 13 ust. 1 lit. d) – Praktyka mogąca wprowadzać konsumenta w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu – Powielenie kształtu lub wyglądu charakteryzującego produkt, którego nazwa jest chroniona – Chroniona nazwa pochodzenia (ChNP) „Morbier”

W sprawie C-490/19

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Cour de cassation (sąd kasacyjny, Francja) postanowieniem z dnia 19 czerwca 2019 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 26 czerwca 2019 r., w postępowaniu:

Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier

przeciwko

Société Fromagère du Livradois SAS,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: E. Regan, prezes izby, K. Lenaerts, prezes Trybunału, pełniący obowiązki sędziego piątej izby, M. Ilešič, C. Lycourgos i I. Jarukaitis (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: G. Pitruzella,

sekretarz: M. Krausenböck, administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 18 czerwca 2020 r., rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier – J.-J. Gatineau, avocat,
- w imieniu Société Fromagère du Livradois SAS – E. Piwnica, avocat,
- w imieniu rządu francuskiego – C. Mosser i A.-L. Desjonquères, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu greckiego – G. Kanellopoulos, E. Leftheriotou i I.-E. Krompa, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – D. Bianchi i I. Naglis, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: francuski.

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 17 września 2020 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 13 ust. 1, odpowiednio rozporządzenia Rady (WE) nr 510/2006 z dnia 20 marca 2006 r. w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych (Dz.U. 2006, L 93, s. 12) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz.U. 2012, L 343, s. 1).
- 2 Został on przedstawiony w ramach sporu, jaki zaistniał pomiędzy Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier (międzybranżowym związkiem na rzecz ochrony sera Morbier, zwanym dalej „związkiem”) a Société Fromagère du Livradois SAS w przedmiocie naruszenia prawa do chronionej nazwy pochodzenia (ChNP) „Morbier” i czynów nieuczciwej i pasożytniczej konkurencji, jakich miała dopuścić się SFL.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 4 i 6 rozporządzenia nr 510/2006, które zostało uchylone na mocy rozporządzenia nr 1151/2012, stanowiły:

„(4) Z uwagi na dużą różnorodność produktów wprowadzanych na rynek oraz dużą ilość dostarczanych o nich informacji konsument, aby móc dokonać najlepszego wyboru, powinien otrzymywać wyraźne i zwięzłe informacje o pochodzeniu produktów.

[...]

(6) Należy przyjąć przepisy dotyczące wspólnotowego podejścia do kwestii nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych. Ramowe przepisy wspólnotowe dotyczące systemu ochrony pozwalają na opracowanie oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia, ponieważ przewidując ujednolicone podejście, zapewniają uczciwą konkurencję między producentami wyrobów noszących takie oznaczenia i zwiększają wiarygodność produktów w oczach konsumentów”.

- 4 Artykuł 13 ust. 1 tego rozporządzenia miał następujące brzmienie:

„Zarejestrowane nazwy są chronione przed:

- a) wszelkim bezpośrednim lub pośrednim wykorzystaniem w celach komercyjnych zarejestrowanej nazwy dla produktów nieobjętych rejestracją, o ile produkty te są porównywalne [z] produkt[ami] zarejestrowany[mi] pod tą nazwą lub jeśli stosowanie nazwy pozwala na czerpanie korzyści z renomy nazwy chronionej;
- b) wszelkim nadużywaniem, imitacją lub przywołaniem ich, nawet jeśli wskazane jest prawdziwe pochodzenie produktu lub jeśli chroniona nazwa została przetłumaczona lub towarzyszy jej określenie takie, jak: »rodzaj«, »typ«, »metoda«, »na sposób«, »imitacja« lub inne podobne określenie;

- c) wszelkim innym nieprawdziwym lub wprowadzającym w błąd określeniem miejsca pochodzenia lub wytwarzania, właściwości lub podstawowych cech produktu, znajdującym się na opakowaniu zewnętrznym lub wewnętrznym, w materiale reklamowym lub w dokumentach odnoszących się do danego produktu, jak również stosowaniem [zewnętrznych] opakowań mogących stworzyć fałszywe wrażenie co do jego pochodzenia;
- d) wszelkimi innymi praktykami, które mogłyby wprowadzać konsumenta w błąd co do rzeczywistego [prawdziwego] pochodzenia produktu.

[...]”.

- 5 Motywy 18 i 29 rozporządzenia nr 1151/2012 mają następujące brzmienie:

„(18) Konkretnymi celami ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych są: zapewnienie rolnikom i producentom godziwego dochodu z tytułu właściwości i cech danego produktu lub sposobu jego wytwarzania, oraz dostarczenie jasnych informacji na temat produktów, których określone cechy mają związek z pochodzeniem geograficznym, co pozwoli konsumentom na podejmowanie bardziej świadomego wyboru co do zakupów.

[...]

(29) Należy przyznać ochronę nazwom wpisanym do rejestru, tak aby zapewnić uczciwe korzystanie z tych nazw i zapobiec praktykom, które mogłyby wprowadzić w błąd konsumentów”.

- 6 Zgodnie z brzmieniem art. 4 tego rozporządzenia, zatytułowanym „Cel”:

„Ustanawia się system chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych, tak aby wesprzeć producentów wyrobów związanych z danym obszarem geograficznym poprzez:

- a) zagwarantowanie godziwych dochodów z tytułu właściwości wytwarzanych przez nich produktów;
- b) zapewnienie jednolitej ochrony nazw jako jednego z praw własności intelektualnej na terytorium Unii;
- c) udostępnienie konsumentom jasnych informacji na temat właściwości stanowiących wartość dodaną produktów”.

- 7 Artykuł 5 ust. 1 lit. a) i b) tego rozporządzenia, w którym powtórzono w istocie brzmienie art. 2 ust. 1 lit. a) i b) rozporządzenia nr 510/2006, stanowi:

„Do celów niniejszego rozporządzenia »nazwa pochodzenia« to nazwa, którą określa się produkt:

- a) pochodzący z określonego miejsca, regionu lub, w wyjątkowych przypadkach, kraju,
- b) którego jakość lub cechy charakterystyczne są w istotnej lub wyłącznej mierze zasługą szczególnego środowiska geograficznego, na które składają się czynniki naturalne i ludzkie; [...]”.

- 8 Brzmienie art. 13 ust. 1 rozporządzenia nr 510/2006 stanowi w istocie powtórzenie brzmienia art. 13 ust. 1 rozporządzenia nr 510/2006. Po lit. a) i b) dodano jedynie wyrażenie „w tym również w sytuacji, gdy/jeśli produkty te są wykorzystywane jako składnik”.

- 9 W zastosowaniu rozporządzenia Komisji (WE) nr 2400/96 z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie wprowadzenia niektórych nazw do „rejestru chronionych nazw pochodzenia oraz chronionych oznaczeń geograficznych” określonych w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 2081/92 w sprawie ochrony

oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych (Dz.U. 1996, L 327, s. 11) po zmianach wprowadzonych rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1241/2002 z dnia 10 lipca 2002 r. (Dz.U. 2002, L 181, s. 4) nazwa „Morbier” została wprowadzona do rejestru chronionych nazw pochodzenia oraz chronionych oznaczeń geograficznych zamieszczonego w załączniku do tego rozporządzenia jako ChNP.

- 10 Umieszczony w specyfikacji na mocy rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1128/2013 z dnia 7 listopada 2013 r. zatwierdzającego nieznaczną zmianę specyfikacji nazwy zarejestrowanej w rejestrze chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych [Morbier (ChNP)] (Dz.U. 2013, L 302, s. 7) opis tego produktu jest następujący:

„Morbier» jest to ser z surowego mleka krowiego, prasowany, niegotowany, o kształcie płaskiego walca o średnicy 30–40 cm, wysokości 5–8 cm, masie 5–8 kg, o płaskich ścianach bocznych i lekko wypukłym spodzie.

Ser ten posiada czarny, przebiegający środkiem, poziomy pasek, przylegający do masy i ciągnący się przez cały plaster.

Jego skórka jest naturalna, natarta, o jednolitym wyglądzie, pokryta mazią serową, z widoczną siatką formy. Ma kolor beżowy do pomarańczowego z niuansami brązowopomarańczowymi, czerwopomarańczowymi i różowopomarańczowymi. Masa serowa ma jednolitą barwę od barwy kości słoniowej po słomkowożółtą i często zawiera kilka rozproszonych otworów wielkości porzeczki lub małych spłaszczonych pęcherzyków powietrza. Jest sprężysta w dotyku, kremowa, rozplývająca się i niezbyt kleista w ustach, o gładkiej i delikatnej konsystencji. Ma wyraźny smak z nutami mlecznymi, karmelu, wanilii, owoców. Podczas dojrzewania paleta aromatyczna wzbogaca się o nuty prażone, korzenne i roślinne. Smaki są zrównoważone. Ser zawiera co najmniej 45 gramów tłuszczu na 100 gramów masy po całkowitym osuszeniu. Zawartość wody w masie beztłuszczowej musi wynosić 58–67%. Dojrzewanie sera trwa przez co najmniej 45 dni od dnia produkcji, bez przerywania cyklu”.

Prawo francuskie

- 11 Artykuł L. 722-1 code de la propriété intellectuelle (francuskiego kodeksu własności intelektualnej) w wersji mającej zastosowanie do okoliczności faktycznych postępowania głównego, stanowi:

„Naruszenie oznaczenia geograficznego pociąga za sobą odpowiedzialność cywilną sprawcy.

Do celów niniejszego rozdziału »oznaczenie geograficzne« oznacza:

[...]

- b) chronione nazwy pochodzenia i chronione oznaczenia geograficzne przewidziane w przepisach wspólnotowych dotyczących ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych;

[...]”.

- 12 Ser Morbier korzysta z chronionej nazwy pochodzenia (ChNP) od czasu wydania uchylonego później décret du 22 décembre 2000 relatif à l'appellation d'origine contrôlée „Morbier” (dekretu z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie chronionej nazwy pochodzenia „Morbier”, JORF nr 302 z dnia 30 grudnia 2000 r., s. 20944), w którym zostały zdefiniowane obszar geograficzny odniesienia, a także warunki, jakie należało spełnić, aby ubiegać się o korzystanie z tej nazwy pochodzenia; w art. 8 tego rozporządzenia przewidziano też okres przejściowy dla przedsiębiorstw znajdujących się poza tym obszarem geograficznym, które stale produkowały i sprzedawały sery pod nazwą „Morbier”, aby

umożliwić im dalsze korzystanie z tej nazwy bez oznaczenia „ChNP” do upływu okresu pięciu lat od publikacji w sprawie rejestracji nazwy pochodzenia „Morbier” jako chronionej nazwy pochodzenia (ChNP).

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

- 13 Zgodnie z dekretem z dnia 22 grudnia 2000 r. Société Fromagère du Livradois produkująca ser Morbier od 1979 r. została uprawniona do korzystania z nazwy „Morbier” bez oznaczenia ChNP do dnia 11 lipca 2007 r., kiedy to zastąpiła ją nazwą „Montboissie du Haut Livradois”. Société Fromagère du Livradois zgłosiła ponadto w Stanach Zjednoczonych w dniu 5 października 2001 r. amerykański znak towarowy „Morbier du Haut Livradois”, którego rejestrację przedłużyła w 2008 r. na dziesięć lat, a w dniu 5 listopada 2004 r. zgłosiła francuski znak towarowy „Montboissier”.
- 14 Zarzucając Société Fromagère du Livradois, że naruszyła prawa do nazwy chronionej i dokonała czynów nieuczciwej i pasażniczej konkurencji, produkując i sprzedając ser mający wygląd produktu chronionego objętego ChNP „Morbier”, aby doprowadzić do mylenia go z nim i korzystać ze związanej z nim notoryjności wizerunku, nie dostosowując się do wymogów określonych w specyfikacji nazwy pochodzenia, związek w dniu 22 sierpnia 2013 r. pozwał ją przed tribunal de grande instance de Paris (sąd wielkiej instancji w Paryżu, Francja) i wniósł o nakazanie tej spółce, aby zaprzestała wykorzystywania w sposób bezpośredni i pośredni w celach komercyjnych nazwy ChNP „Morbier” w odniesieniu do produktów, które nie są nią objęte, wszelkiego rodzaju bezprawnego używania, imitacji lub przywołania ChNP „Morbier”, wszelkich innych nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd oznaczeń odnoszących się do pochodzenia, charakteru lub podstawowych właściwości produktu, w jakikolwiek sposób mogących stwarzać fałszywe wrażenie co do jego pochodzenia, wszelkich innych praktyk mogących wprowadzić konsumentów w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu, a w szczególności – stosowania czarnego poziomego paska oddzielającego dwie części sera – i aby naprawiła wyrządzoną związkowi szkodę.
- 15 Żądania te zostały oddalone wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2016 r., który został utrzymany w mocy przez cour d’appel de Paris (sąd apelacyjny w Paryżu, Francja) wyrokiem z dnia 16 czerwca 2017 r. Sąd ten rozstrzygnął, że sprzedaż sera, który ma co najmniej jedną z cech wskazanych w specyfikacji sera Morbier i w związku z tym jest do niego podobny, nie miała znamion naruszenia prawa.
- 16 W wydanym wyroku sąd apelacyjny najpierw stwierdził, że celem uregulowań dotyczących ChNP nie jest ochrona wyglądu produktu lub jego cech opisanych w jego specyfikacji, lecz ochrona jego nazwy i że w związku z tym uregulowania te nie zabraniają wytwarzania produktu w tej samej technologii co opisana w normach stosowanych dla oznaczenia geograficznego, następnie uznał, że skoro nie jest to zabronione przez prawo cywilne, to odtworzenie wyglądu produktu mieści się w granicach wolności handlu i przemysłu, aby wreszcie orzec, że cechy, na które powoływał się związek, a mianowicie pozioma niebieska linia, wynikały z historycznej tradycji oraz występującej w innych niż Morbier serach technologii produkcji przekazywanej z pokolenia na pokolenie, które to cechy i tradycja zostały wdrożone przez Société Fromagère du Livradois jeszcze przed uzyskaniem ChNP „Morbier”, a to z kolei jest pozbawione związku z inwestycjami poczynionymi przez związek i jego członków. Sąd apelacyjny ocenił, że choć prawo do użycia węgla roślinnego przysługuje jedynie w przypadku sera objętego tą ChNP, to Société Fromagère du Livradois musiała zastąpić węgiel polifenolem winogronowym, aby dostosować się do ustawodawstwa amerykańskiego, więc nie można doszukiwać się podobieństwa obu serów ze względu na tę cechę. Podnosząc, że Société Fromagère du Livradois wskazała na inne różnice pomiędzy serami Montboissie i Morbier polegające w szczególności na użyciu mleka pasteryzowanego w tym pierwszym przypadku i surowego w tym drugim, sąd ten uznał, że oba sery różniły się i że związek próbował rozszerzyć ochronę ChNP „Morbier” w imię nieuzasadnionego interesu handlowego sprzecznego z zasadą wolnej konkurencji.

- 17 Związek wniósł od tego wyroku cour d'appel de Paris (sądu apelacyjnego w Paryżu) skargę kasacyjną do sądu odsyłającego (Cour de cassation, sąd kasacyjny, Francja). Na poparcie swej skargi podnosi on przede wszystkim, że nazwa pochodzenia jest chroniona przed wszelkimi praktykami mogącymi wprowadzać konsumenta w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu i że, orzekając, iż zakazane jest jedynie używanie nazwy ChNP, cour d'appel de Paris (sąd apelacyjny w Paryżu) naruszył art. 13, odpowiednio rozporządzenia nr 510/2006 i rozporządzenia nr 1151/2012. Następnie związek podnosi, że, ograniczając się do stwierdzenia, po pierwsze, iż powoływane przezeń cechy charakterystyczne wynikały z historycznej tradycji i nie opierają się na inwestycjach dokonywanych przez związek i jego członków, i, po drugie, że ser „Montboissie” sprzedawany przez Société Fromagère du Livradois od 2007 r. różnił się od sera „Morbier”, nie analizując przy tym, jak o to wnoszono, czy praktyki Société Fromagère du Livradois, w szczególności skopiowanie charakterystycznego dla Morbiera „popielistego paska”, nie mogły wprowadzić konsumenta w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu, sąd apelacyjny w świetle brzmienia tych przepisów pozbawił swoje orzeczenie podstawy prawnej.
- 18 Ze swej strony Société Fromagère du Livradois utrzymuje, że ChNP chroni produkty pochodzące z określonego obszaru, które jako jedyne mogą korzystać z chronionej nazwy, i nie zakazuje innym producentom produkcji i sprzedaży podobnych produktów, jeśli nie dają oni do zrozumienia, iż są one objęte tą nazwą. Z prawa krajowego wynika, że jest zakazane wszelkie używanie oznaczenia stanowiącego ChNP do oznaczania towarów podobnych, które nie mają do niego prawa, niezależnie od tego, czy nie pochodzą one z określonego obszaru, czy też pochodzą z niego, lecz nie mają wymaganych właściwości; sprzedaż produktów podobnych nie jest jednak zabroniona, o ile sprzedaż tej nie towarzyszą żadne praktyki mogące skutkować wprowadzeniem w błąd, w szczególności poprzez bezprawne używanie lub przywoływanie tej ChNP. Spółka podnosi też, że „praktyk[i], które mogłyby wprowadzać konsumenta w błąd co do rzeczywistego [prawdziwego] pochodzenia produktu” w rozumieniu art. 13 ust. 1 lit. d) rozporządzeń nr 510/2006 i nr 1151/2012, muszą bezwzględnie odnosić się do „pochodzenia” produktu, a więc powinno tu chodzić o praktyki skłaniające konsumenta do myślenia, iż ma do czynienia z produktem objętym przedmiotową ChNP. Uważa ona, że te „praktyki” nie mogą wynikać z samego wyglądu produktu jako takiego, jeśli na jego opakowaniu brak jest jakiegokolwiek wzmianki odnoszącej się do chronionego pochodzenia.
- 19 Sąd odsyłający wyjaśnia, że wniesiona do niego skarga kasacyjna dotyczy nierozstrzygniętej dotychczas kwestii, czy art. 13 ust. 1, odpowiednio rozporządzeń nr 510/2006 i nr 1151/2012, należy interpretować w ten sposób, iż zakazują one jedynie używania zarejestrowanej nazwy przez osobę trzecią, czy też należy je interpretować w ten sposób, że zakazują one również jakiegokolwiek prezentacji produktu mogącej wprowadzać konsumenta w błąd co do jego prawdziwego pochodzenia, nawet jeśli osoby trzecie nie używały zarejestrowanej nazwy. Podkreślając w szczególności, że Trybunał nigdy nie wypowiedział się w tej kwestii, sąd odsyłający uważa, że istnieją wątpliwości co do wykładni zawartego w tym przepisie wyrażenia „inne praktyki”, które stanowią szczególną formę naruszenia praw do nazwy chronionej, jeśli mogą wprowadzić konsumentów w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu.
- 20 W związku z tym zdaniem sądu odsyłającego nasuwa się pytanie, czy odtworzenie cech fizycznych produktu objętego ChNP może stanowić zakazaną w art. 13 ust. 1 odpowiednich rozporządzeń inną praktykę mogącą wprowadzić konsumentów w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu. Odpowiedź na to pytanie wymaga ustalenia, czy prezentacja produktu chronionego nazwą pochodzenia, w szczególności powielenie charakterystycznego dla niego kształtu lub wyglądu, może stanowić naruszenie praw do tej nazwy, mimo że nie została ona użyta.
- 21 W tych okolicznościach Cour de cassation (sąd kasacyjny) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:
- „Czy art. 13 ust. 1 odpowiednio [rozporządzeń nr 510/2006 i nr 1151/2012] należy interpretować w ten sposób, że zakazują one jedynie wykorzystywania przez osobę trzecią zarejestrowanej nazwy, czy też należy interpretować je w ten sposób, iż zakazują one powielania prezentacji produktu chronionego

nazwą pochodzenia, a w szczególności charakterystycznych dla niego kształtu lub wyglądu, mogącej wprowadzić konsumenta w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu, nawet jeśli nie jest użyta zarejestrowana nazwa?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

W przedmiocie części pierwszej pytania

- 22 W części pierwszej pytania sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy art. 13 ust. 1 odpowiednio rozporządzeń nr 510/2006 i nr 1151/2012 należy interpretować w ten sposób, że zakazują one używania przez osobę trzecią jedynie zarejestrowanej nazwy.
- 23 Z brzmienia tych przepisów wynika, że zarejestrowane nazwy są chronione przed różnego rodzaju działaniami, a mianowicie, po pierwsze, bezpośrednim lub pośrednim wykorzystaniem zarejestrowanej nazwy w celach komercyjnych, po drugie, jej bezprawnym używaniem, imitacją lub przywołaniem, po trzecie, nieprawdziwym lub wprowadzającym w błąd określeniem miejsca pochodzenia lub wytwarzania, właściwości lub podstawowych cech produktu, znajdującym się na jego opakowaniu wewnętrznym, w materiale reklamowym lub w dokumentach odnoszących się do tego produktu, jak również stosowaniem zewnętrznych opakowań mogących stworzyć fałszywe wrażenie co do jego pochodzenia i, po czwarte, wszelkimi innymi praktykami, które mogłyby wprowadzać konsumenta w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu.
- 24 Przepisy te zawierają bowiem stopniowane wyliczenie zakazanych działań (zob. podobnie wyrok z dnia 2 maja 2019 r., Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego, C-614/17, EU:C:2019:344, pkt 27). Podczas gdy art. 13 ust. 1 lit. a) odpowiednio rozporządzeń nr 510/2006 i nr 1151/2012 zakazuje bezpośredniego lub pośredniego używania zarejestrowanej nazwy w odniesieniu do produktów nieobjętych tą rejestracją w postaci, która jest identyczna z tą nazwą lub bardzo podobna pod względem fonetycznym lub wizualnym (zob. analogicznie wyrok z dnia 7 czerwca 2018 r., Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, pkt 29, 31, 39), art. 13 ust. 1 lit. b)–d) odpowiednio tych dwóch rozporządzeń zakazują innych rodzajów działań, przed którymi są chronione zarejestrowane nazwy i w ramach których nie wykorzystuje się, ani bezpośrednio, ani pośrednio, samych nazw.
- 25 Tak więc trzeba odróżnić zakres stosowania art. 13 ust. 1 lit. a), odpowiednio, rozporządzeń nr 510/2006 i nr 1151/2012 od zakresu stosowania odpowiednich przepisów dotyczących ochrony zarejestrowanych nazw zawartych w art. 13 ust. 1 lit. b)–d) tych rozporządzeń. W szczególności art. 13 ust. 1 lit. b), odpowiednio, rozporządzeń nr 510/2006 i nr 1151/2012 zakazują działań, w ramach których, w odróżnieniu od działań, o których mowa w art. 13 ust. 1 lit. a) odpowiednio tych dwóch rozporządzeń, nie wykorzystuje się, ani bezpośrednio, ani pośrednio, samych chronionych nazw, lecz sugeruje ją w taki sposób, aby konsument dostrzegł istnienie wystarczająco bliskiego związku z tą nazwą [zob. analogicznie w odniesieniu do art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 110/2008 z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych oraz uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 1576/89 (Dz.U. 2008, L 39, s. 16), wyrok z dnia 7 czerwca 2018 r., Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, pkt 33].
- 26 W odniesieniu, bardziej konkretnie rzecz ujmując, do pojęcia „przywołania”, rozstrzygającym kryterium jest to, czy, gdy konsument zetknie się ze sporną nazwą, to w jego umyśle powstanie bezpośrednio wyobrażenie towaru objętego ChNP, co powinien zweryfikować sąd krajowy, uwzględniając w razie potrzeby to, że w kwestionowanej nazwie została zawarta część ChNP, fonetyczne lub wizualne

podobieństwo tej nazwy z tym ChNP lub też „bliskość konceptualną” między wspomnianą nazwą a wspomnianym ChNP (zob. analogicznie wyrok z dnia 7 czerwca 2018 r., Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, pkt 51).

- 27 Ponadto w wydanym w dniu 2 maja 2019 r. wyroku w sprawie Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344), Trybunał rozstrzygnął, że art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006 należy interpretować w ten sposób, iż przywołanie zarejestrowanej nazwy może nastąpić poprzez użycie oznaczeń graficznych. Wniosek ten został wyprowadzony m.in. z zawartego w pkt 18 tego wyroku stwierdzenia, że sformułowanie tego przepisu można rozumieć jako odnoszące się nie tylko do wyrażen, które mogą przywoływać zarejestrowaną nazwę, ale również do każdego oznaczenia graficznego, które może przywołać konsumentowi na myśl produkt objęte tą nazwą. W pkt 22 tego wyroku Trybunał wskazał, że nie można zatem co do zasady wykluczyć, iż oznaczenia graficzne mogą bezpośrednio przywołać na myśl konsumentowi wyobrażenie produktów oznaczonych zarejestrowaną nazwą ze względu na ich bliskość konceptualną z taką nazwą.
- 28 Jeśli chodzi o działania wskazane w art. 13 ust. 1 lit. c) odpowiednio rozporządzeń nr 510/2006 i nr 1151/2012, należy zauważyć, że przepisy te rozszerzają, w stosunku do lit. a) i b), zakres ochrony, obejmując nim „wszelkie inne określenia”, to znaczy informacje przekazywane konsumentom, zamieszczone na wewnętrznym lub zewnętrznym opakowaniu danego produktu, w jego materiale reklamowym lub w odnoszących się doń dokumentach, które, choć, nie przywołuje się w nich chronionego oznaczenia geograficznego, są jednak nieprawdziwe lub wprowadzają w błąd w zakresie powiązań produktu z rzeczoną nazwą. Wyrażenie „wszelkie inne określenia” obejmuje informacje, które mogą być zamieszczone w jakiegokolwiek formie na wewnętrznym lub zewnętrznym opakowaniu danego produktu, w jego materiale reklamowym lub w odnoszących się doń dokumentach, w szczególności formie tekstu, obrazu lub pojemnika, które mogą informować o miejscu pochodzenia lub wytwarzania, właściwościach lub podstawowych cechach tego produktu (zob. analogicznie wyrok z dnia 7 czerwca 2018 r., Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, pkt 65, 66).
- 29 Co się tyczy działań, o których mowa w art. 13 ust. 1 lit. d) odpowiednio rozporządzeń nr 510/2006 i nr 1151/2012, jak podniósł rzecznik generalny w pkt 49 opinii, z użycia w tych przepisach sformułowania „wszelkie inne praktyki” wynika, że mają one obejmować wszelkie działania, które nie są jeszcze objęte innymi przepisami tych artykułów, a tym samym – uregulowanie to ma za cel domknięcie systemu ochrony zarejestrowanych nazw.
- 30 Z powyższych rozważań wynika zatem, że art. 13 ust. 1 odpowiednio rozporządzeń nr 510/2006 i nr 1151/2012 nie ogranicza się do zakazania używania samej tylko zarejestrowanej nazwy, lecz że zakres ich stosowania jest szerszy.
- 31 W konsekwencji na część pierwszą zadanego pytania należy odpowiedzieć, że art. 13 ust. 1 rozporządzeń nr 510/2006 i nr 1151/2012 należy interpretować w ten sposób, że ustanowiony w nich zakaz nie ogranicza się do używania przez osobę trzecią wyłącznie zarejestrowanej nazwy.

W przedmiocie części drugiej pytania

- 32 W drugiej części swego pytania sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 13 ust. 1 lit. d) odpowiednio rozporządzeń nr 510/2006 i nr 1151/2012 należy interpretować w ten sposób, że zakazują one powielania kształtu lub wyglądu charakteryzującego produkt objęty zarejestrowaną nazwą, jeżeli to powielenie może wprowadzać konsumenta w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu.

- 33 Stanowiąc, że zarejestrowane nazwy są chronione przed „wszelkimi innymi praktykami mogącymi wprowadzić konsumentów w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu”, w art. 13 ust. 1 lit. d) odpowiednio rozporządzeń nr 510/2006 i nr 1151/2012 prawodawca nie sprecyzował działań zakazanych przez te przepisy, lecz zdefiniował szeroko zakres wszelkich działań innych niż te zabronione w art. 13 ust. 1 lit. a)–c) odpowiednich rozporządzeń, które to działania mogą skutkować wprowadzeniem konsumenta w błąd co do prawdziwego pochodzenia danego produktu.
- 34 Za pomocą art. 13 ust. 1 lit. d) odpowiednio rozporządzeń nr 510/2006 i nr 1151/2012 realizowane są cele określone w motywach 4 i 6 rozporządzenia nr 510/2006 oraz w motywach 18 i 29 oraz w art. 4 rozporządzenia nr 1151/2012, z których wynika, że system ochrony ChNP i chronionych oznaczeń geograficznych (ChOG) ma w szczególności na celu dostarczanie konsumentom jasnych informacji o pochodzeniu i właściwościach produktu, co ma pozwolić im na podejmowanie bardziej świadomego wyboru co do zakupów, a także zapobiec praktykom mogącym wprowadzać konsumentów w błąd.
- 35 Bardziej ogólnie rzecz ujmując, z orzecznictwa Trybunału wynika, że system ochrony ChNP i ChOG ma w szczególności na celu zapewnienie konsumentom, iż produkty rolne oznaczone zarejestrowaną nazwą posiadają, z racji swego pochodzenia z określonego obszaru geograficznego, szczególne właściwości i w efekcie dają gwarancję jakości związanej z miejscem swego pochodzenia geograficznego, w celu umożliwienia producentom rolnym, w zamian za rzeczywisty wysiłek jakościowy, uzyskania większych dochodów i zapobieżenia temu, by osoby trzecie czerpały nienależną korzyść z reputacji wynikającej z jakości tych produktów (zob. analogicznie wyroki: z dnia 14 września 2017 r., EUIPO/Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto, C-56/16 P, EU:C:2017:693, pkt 82; z dnia 20 grudnia 2017 r., Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne, C-393/16, EU:C:2017:991, pkt 38; z dnia 7 czerwca 2018 r., Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, pkt 38, 69).
- 36 Co się tyczy kwestii, czy powielanie kształtu lub wyglądu produktu objętego zarejestrowaną nazwą może stanowić praktykę zakazaną przez art. 13 ust. 1 lit. d) odpowiednio rozporządzeń nr 510/2006 i nr 1151/2012, należy zauważyć, że niewątpliwie, jak podnoszą Société Fromagère du Livradois i Komisja Europejska, ochrona przewidziana w tych przepisach ma za przedmiot, zgodnie z samym ich brzmieniem, zarejestrowaną nazwę, a nie – produkt objęty tą nazwą. Wynika z tego, że ochrona ta nie ma na celu zakazania w szczególności stosowania technik produkcji lub powielania jednej lub wielu z cech wskazanych w specyfikacji produktu objętego zarejestrowaną nazwą, ze względu na to, że zostały one wymienione w specyfikacji, w celu wytworzenia innego produktu nieobjętego rejestracją.
- 37 Niemniej jednak, jak podniósł rzecznik generalny w pkt 27 swej opinii, ChNP jest, zgodnie z brzmieniem art. 5 ust. 1 lit. a) i b) rozporządzenia nr 1151/2012, w którym w istocie powtórzono brzmienie art. 2 ust. 1 lit. a) i b) rozporządzenia nr 510/2006, nazwą, którą określa się produkt pochodzący z określonego miejsca, regionu lub, w wyjątkowych przypadkach, kraju, którego jakość lub cechy charakterystyczne są w istotnej lub wyłącznej mierze zasługą szczególnego środowiska geograficznego, na które składają się czynniki naturalne i ludzkie. ChNP są zatem chronione w zakresie, w jakim określają produkt o określonej jakości lub pewnych właściwościach. Tak więc ChNP i produkt objęty tą ChNP są ściśle ze sobą związane.
- 38 W związku z tym, zważywszy na niewyczerpujący charakter wyrażenia „wszelkie inne praktyki” zawartego w art. 13 ust. 1 lit. d) odpowiednio rozporządzeń nr 510/2006 i nr 1151/2012, nie można wykluczyć, że powielenie kształtu lub wyglądu produktu objętego zarejestrowaną nazwą, która to nazwa nie widnieje ani na danym produkcie, ani na jego opakowaniu, może wchodzić w zakres stosowania tych przepisów. Będzie to miało miejsce, w przypadku gdy to powielenie może wprowadzić konsumentów w błąd co do prawdziwego pochodzenia rozpatrywanego produktu.
- 39 Aby ocenić, czy ma to miejsce, należy, jak wskazał w pkt 55 i 57–59 opinii, po pierwsze, przyjąć za punkt odniesienia sposób postrzegania przeciętnego konsumenta europejskiego, właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego (zob. analogicznie wyroki: z dnia 21 stycznia 2016 r., Viiniverla, C-75/15, EU:C:2016:35, pkt 25, 28; z dnia 7 czerwca 2018 r., Scotch

Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, pkt 47), i, po drugie, uwzględnić wszystkie czynniki mające znaczenie w niniejszym przypadku, w tym sposób prezentacji i sprzedaży rozpatrywanego produktu klientom oraz kontekst faktyczny sprawy (zob. podobnie wyrok z dnia 4 grudnia 2019 r., Consorzio Tutela Aceto Balsamico di Modena, C-432/18, EU:C:2019:1045, pkt 25).

- 40 W szczególności, co się tyczy, jak w sprawie głównej, elementu wyglądu produktu objętego zarejestrowaną nazwą, należy w szczególności dokonać oceny, czy element ten stanowi cechę referencyjną i szczególnie odróżniającą tego produktu, tak aby jego powielenie mogło, w połączeniu ze wszystkimi istotnymi w danej sprawie czynnikami, doprowadzić konsumenta do przekonania, że produkt charakteryzujący się tą powieloną cechą jest produktem objętym tą zarejestrowaną nazwą.
- 41 W świetle całości powyższych rozważań na część drugą zadanego pytania należy odpowiedzieć, że art. 13 ust. 1 lit. d), odpowiednio rozporządzeń nr 510/2006 i nr 1151/2012, należy interpretować w ten sposób, że zakazują one powielania kształtu lub wyglądu charakteryzującego produkt objęty zarejestrowaną nazwą, jeżeli powielenie to może doprowadzić konsumenta do przekonania, iż produkt charakteryzujący się tą powieloną cechą jest produktem objętym tą zarejestrowaną nazwą. Należy więc dokonać oceny, czy, biorąc pod uwagę wszystkie czynniki mające znaczenie w danej sprawie, to powielenie może wprowadzać właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego konsumenta europejskiego w błąd.

W przedmiocie kosztów

- 42 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 13 ust. 1, odpowiednio rozporządzenia Rady (WE) nr 510/2006 z dnia 20 marca 2006 r. w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych należy interpretować w ten sposób, że ustanowiony w nich zakaz nie ogranicza się do używania przez osobę trzecią wyłącznie zarejestrowanej nazwy.

Artykuł 13 ust. 1 lit. d), odpowiednio rozporządzeń nr 510/2006 i 1151/2012, należy interpretować w ten sposób, że zakazują one powielania kształtu lub wyglądu charakteryzującego produkt objęty zarejestrowaną nazwą, jeżeli powielenie to może doprowadzić konsumenta do przekonania, że produkt charakteryzujący się tą powieloną cechą jest produktem objętym tą zarejestrowaną nazwą. Należy więc dokonać oceny tego, czy, biorąc pod uwagę wszystkie czynniki mające znaczenie w danej sprawie, to powielenie może wprowadzać właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego konsumenta europejskiego w błąd.

Podpisy